

Міністерство освіти і науки України
Харківський національний університет міського господарства
імені О.М. Бекетова
Житлово-комунальний фаховий коледж

ЗАТВЕРДЖУЮ
Голова приймальної комісії
ЖКФК ХНУМГ ім.О.М.Бекетова
_____ В.І. Лук'янов
« ____ » _____ 2020 р.

ПРОГРАМА

ВСТУПНИХ ВИПРОБУВАНЬ З ГЕОГРАФІЇ

на здобуття освітньо-професійного ступеня «фаховий молодший бакалавр»

Галузь знань 24 «Сфера обслуговування»
(шифр і назва напряму підготовки)

Спеціальність 241 «Готельно-ресторанна справа»
(шифр і назва спеціальності)

ОБГОВОРЕНО ТА СХВАЛЕНО

на засіданні циклової комісії
готельного обслуговування

Протокол № 8 від 10.03.2020

Голова ЦК _____

Харків 2020

ЗМІСТ

ВСТУП	3
1. ОПИС ОСНОВНИХ РОЗДІЛІВ ПРОГРАМИ ТА ЇХ КОРОТКИЙ ЗМІСТ	4
1.2 Україна у світі: природа, населення	
1.2 Україна і світове господарство	
1.3 Географія: регіони та країни	
2. ОРІЄНТОВНИЙ ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ, ЩО ВІНОСЯТЬСЯ НА ВСТУПНЕ ВИПРОБУВАННЯ	6
3. СТРУКТУРА ЗАВДАННЯ ДЛЯ ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ З ГЕОГРАФІЇ	12
4. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ АБІТУРІЄНТІВ ПРИ СКЛАДАННІ ВИПРОБУВАННЯ	16
5. СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	17

ВСТУП

ЖКФК ХНУМГ імені О. М. Бекетова має право приймати на перший курс (зі скороченим терміном навчання) або на другий курс (з нормативним терміном навчання) на вакантні місця осіб для здобуття фахової передвищої освіти за освітньо-професійним ступенем «фаховий молодший бакалавр».

Для успішного засвоєння освітньо-професійної програми фахового молодшого бакалавра абітурієнти повинні мати повну загальну середню освіту або освітньо-кваліфікаційний рівень кваліфікованого робітника та здібності до оволодіння знаннями, уміннями та навичками в галузі природничо-наукової, загальноекономічної, професійної та практичної підготовки.

Підставою для оголошення прийому на навчання для здобуття освітньо-професійного ступеня фахового молодшого бакалавра є наказ Міністерства освіти і науки України № 975-л від 30.10.2019р., за яким здійснюється підготовка здобувачів фахової передвищої освіти за освітньо-професійним ступенем фахового молодшого бакалавра та затвержені педагогічною (вченою) радою Правила прийому.

Прийом для здобуття освітньо-професійного ступеня «фаховий молодший бакалавр» здійснюється за результатами вступних випробувань.

Метою вступних випробувань зі спеціальності 241 «Готельно-ресторанна справа» за освітньо-професійним ступенем «фаховий молодший бакалавр» є встановлення рівня підготовленості абітурієнтів, виявлення їх реальних знань, умінь і навичок як кваліфікованих робітників.

Завданням вступного випробування є:

- визначення рівня підготовленості абітурієнтів;
- перевірка розуміння абітурієнтом програмного матеріалу з географії;
- оцінка здатності абітурієнта до творчого використання набутих знань;
- аналіз умінь абітурієнта сформулювати і практично застосувати здобуті географічні знання та використовувати джерела географічної інформації.

До програми вступного випробування зі спеціальності 241 «ГОТЕЛЬНО-

РЕСТОРАННА СПРАВА», включено навчальний матеріал з географії академічного рівня стандарту загальноосвітніх шкіл, що дозволяє комплексно оцінити рівень теоретичної та практичної підготовки вступників.

У кожному варіанті вступного завдання поєднуються теоретичні питання у вигляді різних видів тестових завдань та матеріал практичного характеру.

Порядок проведення та терміни випробування визначаються приймальною комісією ЖКФК ХНУМГ імені О.М. Бекетова.

1. ОПИС ОСНОВНИХ РОЗДІЛІВ ПРОГРАМИ ТА ЇХ КОРОТКИЙ ЗМІСТ

1.1. Україна у світі: природа, населення

1.1.1 Географічний простір України

Україна на політичній карті Європи і світу. Географічне положення. Кордони. Крайні точки і розміри території. Формування території. Сучасний адміністративно-територіальний поділ. Україна на карті годинних поясів

1.1.2 Природні умови і ресурси України

Рельєф. Взаємозв'язок форм рельєфу з тектонічними структурами. Мінерально-сировинні ресурси. Кліматичні умови та ресурси. Води суходолу і водні ресурси. Ґрунти та ґрунтові ресурси. Рослинність. Тваринний світ. Неприятливі природні процеси. Ландшафти України. Природокористування

1.1.3 Населення України та світу

Демографічні процеси та статево - віковий склад населення світу та України. Розселення. Етнічний склад населення. Релігійний склад населення. Зайнятість населення в світі та Україні.

1.1.4 Природа та населення свого адміністративного регіону

Географічне положення, межі, розміри Особливості природних умов і ресурсів. Природокористування. Об'єкти природнозаповідного фонду. Населення регіону. Кількість та структура населення. Етнічний склад. Особливості зайнятості населення.

1.2 Україна і світове господарство

1.2.1 Національна економіка та світове господарство

Національна економіка. Секторальна модель економіки країни. Світове господарство, світовий ринок. Поняття «спеціалізація території», «міжнародний поділ праці». Типи економічних систем. Типізація країн світу за рівнем економічного розвитку, місце України в ній.

1.2.2 Первинний сектор господарства

Сільське господарство. Лісове господарство. Добувна промисловість.

1.2.3 Вторинний сектор господарства

Виробництво та постачання електроенергії. Металургійне виробництво. Хімічне виробництво. Виробництво деревини, паперу. Виробництво машин та устаткування. Виробництво тканин, одягу, взуття. Виробництво харчових продуктів, напоїв.

1.2.4 Третинний сектор господарства

Транспорт. Торгівля. Туризм. Наукова діяльність. Охорона здоров'я. Фінансові послуги. Комп'ютерне програмування. Глобальні проблеми людства.

1.3 Географія: регіони та країни

1.3.1 ЄВРОПА

Загальна характеристика Європи. Загальна характеристика регіону, його склад. Населення, міста. Характеристика господарства та значення інтеграційних процесів у його формуванні. Регіональний поділ країн Європи. Країни Європи.

1.3.2 АЗІЯ

Загальна характеристика Азії. Склад регіону. Різноманітність країн. Особливості господарства країн. Роль країн Азії у світі. Регіон — перехрестя важливих морських комунікацій. Туризм. Країни Азії.

1.3.3 АМЕРИКА

Загальна характеристика Америки. Склад регіону. Країни Америки. Контрастність країн регіону. Місце і роль США в Америці. ЕГП та склад Центральної та Південної Америки. Різноманітність країн.

1.3.4 Країни Африки, Австралії та Океанії.

Загальний огляд. Склад території. Історія формування політичної карти. Особливості господарства.

1.3.5 УКРАЇНА В МІЖНАРОДНОМУ ПРОСТОРИ

Україна в геополітичному вимірі. Україна в системі глобальних економічних відносин.

2. ОРІЄНТОВНИЙ ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ, ЩО ВІНОСЯТЬСЯ НА ВСТУПНЕ ВИПРОБУВАННЯ

1. Користуючись відповідними картами атласу, охарактеризуйте фізико-географічне положення України.
2. Користуючись картами атласу, поясніть закономірності поширення рівнинних форм рельєфу на території України.
3. Користуючись картами атласу, поясніть закономірності поширення гірських форм рельєфу на території України.
4. За допомогою відповідних карт визначте особливості поширення мінеральних вод і лікувальних грязей в Україні.
5. Користуючись картами, охарактеризуйте закономірності розподілу внутрішніх вод на території України.
6. Користуючись картами, порівняйте забезпеченість водними ресурсами північних і південних регіонів України. Поясніть виявлені відмінності.
7. Користуючись картами атласу, дайте характеристику економіко-географічного положення України.
8. Користуючись картами атласу, поясніть територіальні відмінності у розміщенні населення України.
9. Користуючись картами атласу, охарактеризуйте рекреаційне господарство України.
10. Користуючись картами атласу, поясніть закономірності розміщення закладів охорони здоров'я, соціального комплексу України.
11. Користуючись картами атласу, дайте характеристику географічного положення однієї з країн Європи.
12. Користуючись картами атласу, дайте характеристику географічного положення однієї з країн Азії.
13. Користуючись картами атласу, дайте характеристику географічного положення однієї з країн Африки.

14. Користуючись картами атласу, дайте характеристику географічного положення однієї з країн Північної Америки.
15. Користуючись картами атласу, дайте характеристику географічного положення однієї з країн Південної Америки.
16. Користуючись картами атласу, дайте характеристику географічного положення Австралії.
17. Користуючись політичною картою Африки, проаналізуйте причини лінійної конфігурації кордонів багатьох африканських країн.
18. Користуючись картами атласу, дайте коротку характеристику рекреаційних ресурсів світу.
19. За допомогою карт атласу дайте оцінку густоти населення Євразії.
20. Користуючись картами атласу, дайте коротку характеристику географічного положення Франції.
21. Користуючись картами атласу, дайте коротку характеристику географічного положення Великої Британії.
22. Користуючись картами атласу, дайте коротку характеристику географічного положення Федеративної Республіки Німеччини.
23. За картами атласу, дайте коротку характеристику географічного положення Італії.
24. За картами атласу визначте галузі спеціалізації найбільших промислових центрів Німеччини.
25. За картами атласу визначте галузі спеціалізації найбільших промислових центрів Італії.
26. Користуючись картами атласу дайте характеристику географічного положення Польщі.
27. Користуючись картами атласу дайте характеристику географічного положення Чехії.
28. Користуючись картами атласу дайте характеристику географічного положення Угорщини.
29. За картами атласу дайте характеристику географічного положення Росії.

30. Користуючись картами атласу дайте господарську оцінку мінерально-сировинних ресурсів Росії.
31. За картами атласу дайте характеристику географічного положення Білорусі.
32. За картами атласу дайте характеристику географічного положення держав Закавказзя.
33. Користуючись тематичними картами атласу, дайте коротку економіко-географічну характеристику Туреччини.
34. За картами атласу дайте коротку економіко-географічну характеристику Індії. Охарактеризуйте її найбільші промислові центри.
35. За картами атласу дайте коротку характеристику економіко-географічну характеристику Японії.
36. За картами атласу дайте коротку характеристику економіко-географічну характеристику Китаю.
37. За картами атласу визначте густоту населення країн Південної та Південно-Східної Азії.
38. За картами атласу охарактеризуйте особливості спеціалізації сільського господарства Індії.
39. За картами атласу дайте коротку економіко-географічну характеристику США.
40. За картами атласу дайте коротку економіко-географічну характеристику Канади.
41. Користуючись тематичними картами атласу, дайте коротку економіко-географічну характеристику Бразилії.
42. Користуючись тематичними картами атласу, дайте коротку економіко-географічну характеристику Аргентини.
43. Користуючись тематичними картами атласу, дайте коротку економіко-географічну характеристику Єгипту.
44. Обґрунтуйте, чому більшість великих річок Південної Америки несуть свої води в Атлантичний океан.

45. Опишіть типові риси населення Південної Америки. Визначте їх відмінності порівняно з населенням інших материків, поясніть, чим вони зумовлені.
46. Доведіть, що Антарктида — материк міжнародного співробітництва.
47. Охарактеризуйте рельєф Азії. Доведіть, що його формування продовжується й у наш час.
48. Охарактеризуйте положення України відносно годинних поясів.
49. Охарактеризуйте основні риси фізико-географічного положення України та поясніть, у чому їх вигідність.
50. Охарактеризуйте основні особливості рельєфу України. Поясніть, які фактори їх зумовили.
51. Охарактеризуйте вплив рельєфу на особливості клімату України.
52. Дайте господарську оцінку водних ресурсів України.
53. Поясніть, у яких районах України і чому особливо велика заболоченість території.
54. Охарактеризуйте основні екологічні проблеми, пов'язані з водними ресурсами України, та шляхи їх раціонального використання.
55. Проаналізуйте і поясніть закономірності поширення рослинності на території України.
56. Охарактеризуйте вплив господарської діяльності людини на зміну рослинності на території України.
57. Поясніть та обґрунтуйте необхідність охорони та раціонального використання тваринного світу України.
58. Охарактеризуйте природні компоненти зони змішаних хвойно-широколистих лісів на території України.
59. Дайте господарську оцінку природних умов і ресурсів лісостепової зони України.
60. Дайте господарську оцінку природних умов і ресурсів степової зони України.
61. Дайте господарську оцінку природних умов Українських Карпат.
62. Охарактеризуйте екологічні проблеми Чорного моря.

63. Охарактеризуйте екологічні проблеми Азовського моря.
64. Охарактеризуйте національний склад населення України.
65. Охарактеризуйте галузеву структуру паливної промисловості України.
Поясніть, які зміни в ній відбулися протягом останніх десятиріч.
66. Проаналізуйте і поясніть на конкретному прикладі можливості, проблеми і перспективи використання в Україні нетрадиційних джерел енергії.
67. Проаналізуйте і поясніть на основі конкретних прикладів сучасні проблеми електроенергетики України, запропонуйте власні шляхи їх розв'язання.
68. Охарактеризуйте за типовим планом рекреаційне господарство України.
69. Охарактеризуйте найважливіші форми зовнішньоекономічних зв'язків України.
70. Охарактеризуйте особливості географічного положення вашої області та покажіть його вплив на природні умови території.
71. Охарактеризуйте етапи формування політичної карти світу у ХХ ст., відмічаючи при цьому конкретні зміни, які на ній відбулися.
72. Поясніть характерні риси економік країн «великої сімки».
73. Дайте характеристику загальних рис господарства постіндустріальних держав.
74. Дайте характеристику загальних рис господарства країн перехідної економіки.
75. Дайте характеристику загальних рис господарства країн, що розвиваються.
76. Поясніть, чим викликане широке розповсюдження англійської та іспанської мов на планеті.
77. Поясніть та проілюструйте на прикладах вплив природних та історичних умов на розміщення населення.
78. Поясніть як проявляється процес економічної інтеграції в Західній Європі.
79. Розкрийте суть основних глобальних проблем людства.
80. Доведіть, що проблема забезпечення миру і відвернення ядерної війни є найважливішою у світі.
81. Розкрийте суть екологічних проблем в країнах світу.

82. Найгостріші демографічні проблеми характерні для країн, що розвиваються. Чи означає це, що економічно розвинутих країн вони не стосуються? Відповідь обґрунтуйте.
83. Розкажіть, які умови має Центральна Європа для розвитку туризму.
84. Охарактеризуйте природно-ресурсний потенціал країн Південної та Південно-Східної Азії.
85. Визначте природні фактори, які сприяли високій густоті населення в деяких районах Південної та Південно-Східної Азії.
86. Дайте оцінку економічного потенціалу Китаю.
87. Охарактеризуйте чинники високого індустріального розвитку господарства сучасної Японії.

3. СТРУКТУРА ЗАВДАННЯ ДЛЯ ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ З ГЕОГРАФІЇ

Варіант 1

Виберіть правильні відповіді:

1. В якому напрямку Земля обертається навколо своєї осі?
  - а) із заходу на схід;
  - б) зі сходу на захід;
  - в) з півночі на південь.
2. Площа території України становить:
  - а) 603,7 тис. кв. км;
  - б) 560,8 тис. кв. км;
  - в) 703,4 тис. кв. км.
3. Україна на сході межує з такими державами:
  - а) Росією;
  - б) Латвією;
  - в) Польщею;
  - г) Угорщиною.
4. Яке із наведених визначень найбільш повно розкриває поняття «країна»?
  - а) площа, яка належить одній державі;
  - б) територія із визначеними кордонами і населенням, що в політико-географічному відношенні може мати державний суверенітет (незалежність) або бути залежною;
  - в) суверенне політичне утворення.
5. У запропонованому списку країн виберіть європейські країни.
  - а) Норвегія;
  - б) Австралія;
  - в) Грузія;
  - г) Польща;
  - д) Франція;
  - е) Австрія;
  - є) Туркменістан;
  - ж) Словенія;
  - з) Мексика.

6. Визначити періоди гороутворення вказаних гірських споруд і заповнити таблицю:

Гірські споруди	Періоди гороутворення
1. Карпати	
2. Скандинавські гори	
3. Уральські гори	
4. Анди	

7. Нанести на контурну карту Євразії гори Альпи, Гімалаї, Гіндукуш, Кавказ, Памір.

Варіант 2

Виберіть правильні відповіді:

- Яку форму має орбіта, по якій Земля рухається навколо Сонця?
  - кола;
  - еліпса.
- Які океани омивають Африку?
  - Індійський океан;
  - Тихий океан;
  - Атлантичний океан;
  - Північний Льодовитий океан.
- Україна на сході межує з такими державами:
  - Росією;
  - Польщею;
  - Латвією;
  - Угорщиною.
- Яке із наведених визначень найбільш повно розкриває поняття «держава»?
  - країна, що є носієм прав і обов'язків свого народу в міжнародних відносинах;
  - територія, заселена етнічно однорідним населенням з однаковим господарством;
  - суверенне політичне утворення, країна з певною територією, господарством і політичною владою в ній.
- У запропонованому списку країн виберіть азійські країни.
  - Китай;
  - Японія;

- б) Туреччина;   є) Австралія;
 в) Болгарія;   ж) Індія;
 г) Вірменія;   з) Ірак.
 д) Казахстан.

6. За наданими характеристиками визначити основні зональні типи циркуляції атмосфери і заповнити таблицю:

Назва типу циркуляції	Характеристика
	Утворюються постійні вітри, які в помірних широтах переміщуються з заходу на схід
	Постійні вітри, що утворюються при полярних областях і мають східний напрямок
	Постійні вітри переміщуються в напрямку від тропічних до екваторіальних широт

7. Підпишіть на контурній карті держави, з якими межує Україна.

Варіант   3

Виберіть правильні відповіді:

1. Які океани омивають Африку?

- а) Індійський океан;   в) Тихий океан;
 б) Атлантичний океан;   г) Північний Льодовитий океан.

2. В якому напрямку Земля обертається навколо своєї осі?

- а) із заходу на схід;
 б) зі сходу на захід;
 в) з півночі на південь.

3. На заході Україна має спільні кордони з:

- а) Польщею і Словаччиною;
 б) Чехією і Болгарією;
 в) Румунією і Угорщиною;
 г) Польщею і Угорщиною.

4. Яке із наведених визначень найбільш повно розкриває поняття «складні держави»?

- а) унітарні;   в) унії;
б) федерації;   г) конфедерації.

5. Найбільш поширеними деревами в Австралії є:

- а) баобаби;   д) пальми;
б) евкаліпти;   е) араукарії;
в) акації;   є) дуби.
г) берези.

6. Використовуючи дані таблиці, побудувати стовпчасту діаграму і визначити місце України в Європі за чисельністю населення:

За чисельністю населення Україна займає _____ місце в Європі.

Країна	Кількість населення, млн.чол.
Україна	41,9
Велика Британія	66,7
Франція	66,9
ФРН	83,0
Італія	60,4
Іспанія	46,9
Польща	37,9

7. Нанесіть на контурну карту моря, які омивають територію України, острови та півострови, які їй належать.

4. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ АБІТУРІЄНТІВ ПРИ СКЛАДАННІ ВИПРОБУВАННЯ З ГЕОГРАФІЇ

1. Екзаменаційний тест складається з 7 тестових завдань різних типів, за розв'язання яких Ви можете одержати 12 балів.

2. *Завдання 1-4* мають ряд відповідей, з яких одна є правильною. Правильна відповідь на кожен тест оцінюється в один бал. Виконавши ці завдання, можна набрати чотири бали.

3. *Завдання 5* має ряд відповідей, з яких декілька є правильними. Правильна відповідь на кожен тест оцінюється в два бали. Виконавши завдання 1-5, можна отримати шість балів.

4. *Завдання 6.* Правильно виконавши таке завдання, можна отримати три бали. Якщо відповідь надана не в повному обсязі або є помилки, то кількість балів відповідно зменшується.

За правильно виконані завдання 1-6 отримують 9 балів. При наявності помилок бал відповідно знижується.

5. *Завдання 7* виконується на контурній карті. При цьому враховуються вимоги щодо оформлення роботи (назва, умовні позначення, шрифт, розташування написів тощо). Правильно виконане завдання на контурній карті оцінюється в три бали. Якщо відповідь надана не в повному обсязі або є помилки, то кількість балів відповідно зменшується.

Виконавши завдання 1-7, можна максимально отримати дванадцять балів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Географія: підруч. для 8-го кл. загальноосвіт. навч. закл. /В.Ю. Пестушко, Г.Ш. Уварова, А.І. Довгань. — Київ: Генеза, 2016, — 272 с.: іл.
<https://imzo.gov.ua/elektronni-versiyi-pidruchnikiv-dlya-uchniv-8-h-klasiv/geografiya-8-klas/>
2. Географія: підручник для 9 кл. загальноосвіт. навч. закл. /Гільберг Т.Г., Савчук І.Г., Совенко В.В. — К: УОВЦ «Оріон», 2017, — 288 с.: іл.
<https://imzo.gov.ua/pidruchniki/elektronni-versiyi-pidruchnikiv/elektronni-versiji-pidruchnyiv-dlya-uchniv-9-h-klasiv/>
3. Географія: підруч. для 9-го кл. загальноосвіт. навч. закладів П.О. Масляк, С.Л. Каріпуліна. — Кам'янець-Подільський: Аксіома, 2017, — 272 с.: іл.
<https://imzo.gov.ua/pidruchniki/elektronni-versiyi-pidruchnikiv/elektronni-versiji-pidruchnyiv-dlya-uchniv-9-h-klasiv/>
4. Географія: підруч. для 9-го кл. загальноосвіт. навч. закл. /В.Ю. Пестушко, Г.Ш. Уварова, А.І. Довгань. — Київ: Генеза, 2016, — 272 с.: іл.
<https://imzo.gov.ua/pidruchniki/elektronni-versiyi-pidruchnikiv/elektronni-versiji-pidruchnyiv-dlya-uchniv-9-h-klasiv/>
5. Географія (рівень стандарту): підруч. для 10 кл. закл. загал. серед. освіти/ Г.Д. Довгань, О.Г. Стадник. — Харків: Вид-во «Ранок», 2018, — 240 с., іл.
<https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/pidruchniki/elektronni-pidruchniki>
6. Географія (рівень стандарту): підруч. для 10 кл. закл. загал. серед. освіти/ С.Г. Кобернік, Р.Р. Коваленко. — Кам'янець-Подільський: Абетка, 2018. — 256 с.: іл.
<https://pidruchnyk.com.ua/417-geografya-kobernk-kovalenko-10-klas.html>
7. Харківщинознавство: навч. посіб. для учнів 8-9 кл. загальноосвіт. навч. закл./О.І. Гринченко та ін.; Харківська академія неперервної освіти, — К.: 2011. — 448с.: іл.